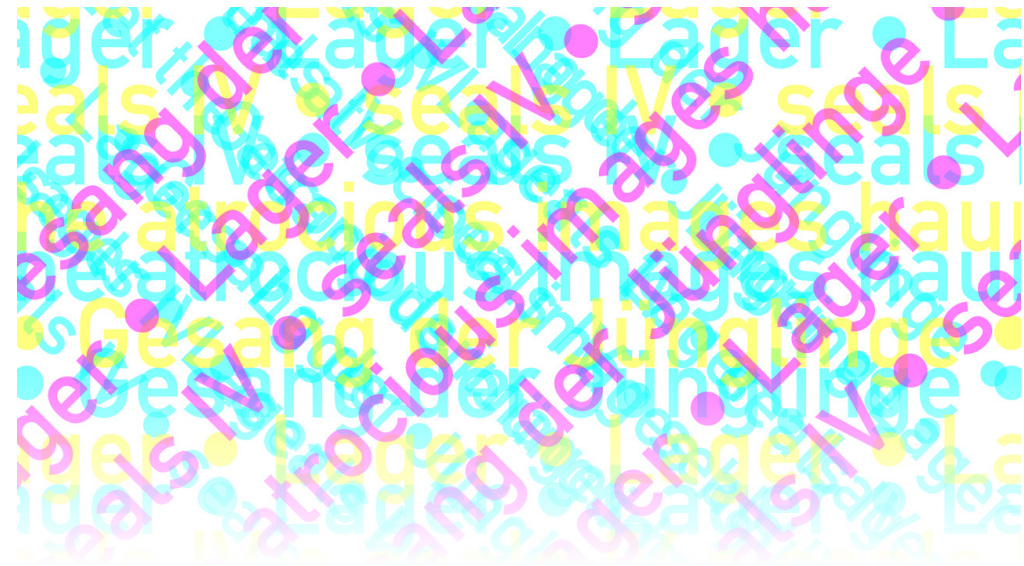

Torsdag 28 oktober | 18.00
Rensen på Rydals Museum

Johannes Nästesjö – kontrabas
Henrik Denerin – elektronik och sound projection

denerin.org | karlheinzstockhausen.org | nastesjo.com | martinq.com

Henrik Denerin

seals IV (solo version) (2017-19)
kontrabas solo

Karlheinz Stockhausen

Gesang der Jünglinge (1955/56)
elektronisk musik

Johannes Nästesjö

Improvisation
kontrabas solo

Paus

Martin Q Larsson

Lager (2008)
kontrabas och elektronik

Henrik Denerin

Let the atrocious images haunt us (2020)
elektronisk musik

seals IV

Titeln "seals" kommer från den italienska filosofen, matematikern, poeten och kosmologen Giordano Bruno (1548-1600). I sina kosmologiska teorier, som gick ännu längre än den då nya kopernikanska modellen föreslog Bruno t.ex. att solen bara var en bland många andra stjärnor som finns i rymden samt påstod att universum innehöll ett oändligt antal bebodda världar, identifierade som planeter som kretsar kring andra stjärnor. På grund av hans, då, radikala tänkande tvingades Bruno lämna Italien 1576, först till Frankrike och senare till England och Tyskland. År 1591, i en tid då inkvisitionen tycktes förlora en del av sin drivkraft, och Venedig verkade särskilt säkert då det var den mest liberala staten i Italien, lurades Bruno till att göra det ödesdigra misstaget att återvända. År 1592 greps han av den venetianska inkvisitionen, skickades till Rom där han anklagades för hädelse och kätteri. Efter sju års rättegång fann inkvisitionen honom skyldig, och år 1600 brändes Bruno på bål på Campo de 'Fiori i Rom.

Utöver sina kosmologiska skrifter skrev Bruno också mycket om minneskonsten, en löst organiserad grupp av mnemoniska tekniker, och principer och det är dessa skrifter som titeln "seals" (segill) refererar till. 1583, strax efter hans ankomst England, publicerade Bruno den massiva volymen om minnet med titeln "Il sigillo dei sigilli" bestående av följande fyra delar:

Ars reminiscendi
Triginta sigilli
Explanatio triginta sigillorum
Sigillus sigillorum

Vad är då dessa sigill? Den mnemoniska traditionen, t.ex. Fra Agostino del Riccio's verk "Arte delle memoria locale" använder idén att låta de olika minnesteknikerna presenteras genom små symboliska bilder, med titlar. Detta är precis vad sigillen är, förklaringar om konstens principer och tekniker - men magiska och komplicerade med Lullism och kabbalism, sprängdfyllda med outgrundliga mysterier. Sigillen begränsas inte till något system. Tvärtom säger Bruno att han försöker alla på möjliga sätt; kanske något som han inte trodde sig leta efter kommer fram genom hans tekniker, så som alkemisternas strävan efter att göra guld aldrig lyckades men gav upphov till den moderna kemin.

Giordano Bruno, minneskonstnären, introducerade oss till kärnan i den kreativa handlingen, den inre handlingen som föregår det yttre uttrycket.

seals ingår i ett stort verk bestående av 4 cykler av stycken med titeln "synthetic fragments" där seals I-IV, som ingår i cykel nr 3, alla är för olika stråkinstrument. De kan precis som här spelas som solostycken men finns också i versioner med ensemble. Musikaliskt har seals IV två olika grundmaterial som är enkla att identifiera: ett med snabba gester som spelas starkt och ett med långa mer statiska klanger som spelas svagt. Under styckets gång tar de svaga över mer och mer.

2010-2017 var Martin Q ordförande i Föreningen Svenska Tonsättare som företräder svenska konstmusikkompositörers intressen, och Council of Nordic Composers, samt styrelseledamot i STIM och Bonus Copyright Access. Han var också konstnärlig ledare för festivalen Nordic Music Days på Southbank Center, London, i slutet av september 2017. 2010-2012 var han medlem i Sveriges råd för kreativa och kulturella frågor och sedan 2014 är Martin Q hedersmedlem i Västgöta Nation i Uppsala.

Karlheinz Stockhausen (1928–2007) började komponera musik i början av 1950 –talet och redan hans första kompositioner innebar internationell framgång. Hans musik har inneburit fundamentala bedrifter inom den västerländska konstmusiken med tekniker och stilar så som "seriell musik", "elektronisk musik", "aleatorisk musik", "process komposition", "moment komposition" och "rituell musik".

På världsutställningen 1970 Expo '70 i Osaka, Japan framfördes de flesta av hans verk skrivna till och med 1970 i en sfärisk aula, som skapades av Stockhausen, 5 timmar dagligen i 183 dagar med tjugo instrumentalister och sångare, och kom där igenom att nå en publik på över en miljon lyssnare.

Mellan 1977- 2003 komponerade han LICHT, en cykel på 7 operor (en för varje veckodag) som omfattar cirka 29 timmars musik för bland annat orkestrar, solister, körer, elektronisk musik och 4 helikoptrar. Efter LICHT avsåg Stockhausen att komponera musik även för de 24 timmarna i dygnet, och de 60 minuterna i timmen. Han började cyklern KLANG - The 24 Hours of the Day, och fram till sin död i december 2007 komponerade han den från den första timmen HIM-MELFAHRT till den 21: e timmen PARADIES.

Utöver gästprofessurer i Schweiz, USA, Finland, Holland och Danmark var Stockhausen professor i komposition vid Hochschule für Musik i Köln från 1971-77. 1996 tilldelades han en hedersdoktorat från Freie Universität Berlin och 2004 från Queen's University i Belfast. Han utnämndes till hedersmedborgare i Kürten 1988, blev "Commandeur dans l'Ordre des Arts et des Lettres", fick många gramfonpriser och, bland andra utmärkelser, Federal Medal of Merit, första klass, Siemens Music Prize, UNESCO Picasso -medaljen, Meritorden i delstaten Nordrhein -Westfalen, många priser från det tyska musikförlagsällskapet för hans partitur, Hamburg BACH -priset, Kölns kulturpris och inte minst Polarmusikpriset med lovorden: "Karlheinz Stockhausen tilldelas Polarmusikpriset 2001 för en karriär som kompositör som har kännetecknats av oklanderlig integritet och oavbruten kreativitet och för att ha stått i framkant för musikalisk utveckling i femtio år".

5 betydelser av Lager

Lager 1

Lager. Varje människa (stad/län/land) består av ett antal lager, som lever sida vid sida. Glimtar då och då, blandar, gömmer; beroende på situation, ålder och tid. Lager utvecklas, påverkar varandra, visar liknande eller olika egenskaper, visar sig eller stärker varandra. Vissa lager skäms du över, vissa gör dig stolt. Vissa är ovärderliga, några är hemliga, andra är okända.

Lager 2

Lagring. Lager, en plats där saker förvaras tills du skall använda dem, i en nära eller avlägsen framtid.

Lager 3

Lager. Ett lager är en anordning för att tillåta begränsad relativ rörelse mellan två delar, vanligtvis rotation eller linjär rörelse. Lager kan klassificeras i stor utsträckning enligt de rörelser de tillåter och enligt deras funktionsprincip samt efter de belastningar de klarar.

Lager 4

Lager. Lager eller lagerträd (*Laurus nobilis*), är ett aromatiskt vintergrönt träd eller en stor buske som blir 10–18 meter hög med ursprung från medelhavsområdet. Från lagerträdet får vi lagerblad som används för sin smak i matlagning. Det var också källan till lagerkransen i det antika Grekland, och därav uttrycket "vilar på lagrarna". En krans av lager gavs som pris på de pythiska spelen eftersom de var till ära för Apollo och lagern var en av hans symboler sedan hans misslyckade jakt på Daphne.

I Bibeln är lager en ofta använd symbol för välstånd och berömmelse. I kristendomen sägs det symbolisera Kristi uppståndelse och mänsklighetens triumf därigenom.

Lager 5

Öl. Lager är den vanligaste öltypen. Traditionellt lagras lager i minst tre veckor innan servering.

Lager är en allmän term som innehåller flera varianter eller stilar, till exempel Pilsner, Wiener och Märzen vilken bryggdes i mars och lagrades i flera månader.

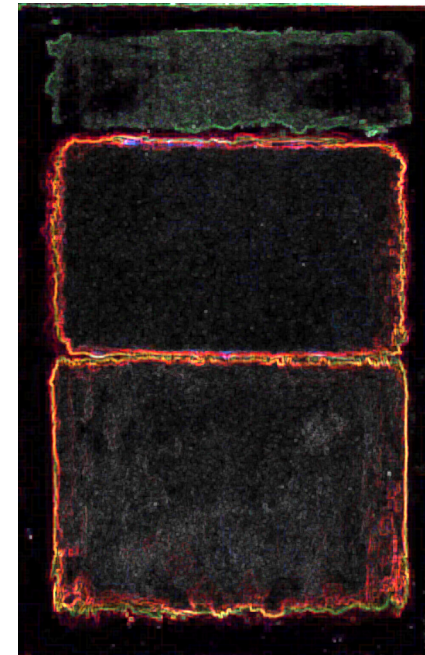

Let the atrocious images haunt us

"Does shock have term limits? How disconnected are we? Or: Are we disconnected at all? – our supersaturated time may be hauling us inside death. With our senses and spirits fatigued, our incited souls nevertheless continue to reel from what we see. The cosmopolis of images thrives in our hiving minds. We are far from the realities of tanks, refugees, smart-bombs, bleeding. Yet we are engulfed by images that leave people (us, undone) bruised, ignited, hardly voyeurs, more like bewildered participants in a sensory conflict whose domain is also the psyche. We welcome clarity in speech yet still can't sort out our confusions. War, rarely in our interest, yet sometimes necessary: but what is the necessity now? Yet even after reverberations of disaster, the images repeating, we appear to know no other way except to start another war. National consensus means that tragic images 'haunt', but some priority compels us to override those impressions. Our lives are touched, and yet killing doesn't stop."

- Susan Sontag

Let the atrocious images haunt us ingår även den i verket "synthetic fragments" som det första stycket i cykel 2. Materialet är, precis som i *Gesang der Jünglinge*, delvis hämtad från en röst (med ibland hörbara ord) och delvis helt elektroniskt framtagna. Sättet att skapa elektroniska ljud har självklart utvecklats något enormt sedan 1955 och så även de sätt man kan manipulera inspelad röst och resultat blir därför också mycket annorlunda.

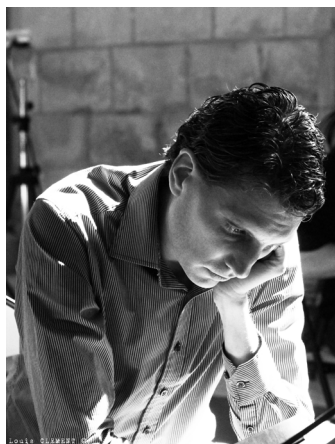

Henrik Denerin har som tonsättare samarbetet med, fått beställningar och blivit framförd av ensembler, orkestrar och musiker så som Ensemble Recherche, L'Instant Donné, Ensemble Aleph, Axelsson & Nilsson Duo, Odysseia Ensemble, Kammerorkester Basel, Gageego!, Norrbotten NEO, Curious Chamber Players, Vertixe Sonora Ensemble, Tom de Cock, Ensemble Kwartludium, Roberto Alonso Trillo och Kazuko Ihara. Hans musik har framförts i Europa, Asien, Australien och Amerika och på festivaler så som ISCM, Nordiska Musikdagar, Darmstadt, Mixtur Festival, Sound of Stockholm, Donauechingen, Melbourne International Arts Festival, Muestra Internacional de Música Electroacústica, Stresa Festival och många fler.

2019-21 är han Composer in Residence hos Ensemble Kwartludium (Polen). Som Composer in Residence hos Odysseia Ensemble (Belgien) mellan 2015-17 beställde ensemblen fyra verk. Han var även co-curator Odysseia Festival (Bryssel) 2016 & 2017. Han har även hållit i masterclasses och workshops med studenter i komposition på bland annat Kungliga Musikkonservatoriet i Bryssel, Musikhögskolan i Vigo, Mixtur Festival i Barcelona och på Stresa Festival i Italien.

Henrik Denerin föddes i Tanumshede 1978. Hans utbildning inkluderar en masterexamen i komposition vid Musikhögskolan i Malmö (Lunds Universitet) för bl.a. Luca Francesconi samt studier i Tyskland..

Sedan 2017 bor Henrik i Kinna.

Johannes Nästesjö är aktiv inom scenerna för modern jazz, impro och nutida klassisk musik och har turnerat flitigt i

Europa, Amerika, Afrika och Asien och medverkat på 38 skivor. Just solospel, främst inom improvisationsmusiken, är Johannes hjärteprojekt. Hans första soloskiva Rooftop Promenade släpptes 2016 och uppföljaren "The Hand, the Bow and the Bass" utkommer i år. Han bedriver även konstnärlig forskning (Advanced Post Graduate Diploma) på Rytmske Musikkonservatorium i Köpenhamn.

Martin Q Larsson har studerat komposition i Stockholm, Uppsala och Amsterdam. Han har skrivit musik för alla tänkbara typer av ensembler: från solostycken till orkestrar, med och utan elektronik. Han har också komponerat för film, teater och dans. Utöver komponerandet är han också musiker och spelar trumpet och flygelhorn. För närvarande arbetar han som ledare för företagsinkubatorn KLUMP i Botkyrka, Stockholm, med fokus på kultur och socialt entreprenörskap. Han är också ordförande för den nya nationella organisationen för kulturinkubatorer creARTive.

Gesang der Jünglinge

I början av 1950-talet arbetade Stockhausen i den västtyska radions (WDR) elektronmusikstudio med att manipulera elektroniska sinusvågor för att skapa tidiga elektroniska stycken så som STUDIE I och II. Samtidigt studerade han lingvistik och fonetik vid universitetet i Bonn. Båda dessa inspirerade honom att komponera ett verk där tal och syntetiskt elektroniskt ljud kunde mötas i ett smidigt kontinuum. Med andra ord var han intresserad av sätt att blanda sång med elektroniska ljud.

Han bestämde sig för att spela in en 12-årig korist, Josef Protschka, sjungandes fragment från den apokryfiska bibeltexten "Daniels tre vänner i den brinnande ugnen" från Daniels bok kap. 3, där tre ungdomar kastas i en eld av kung Nebukadnessar II, men räddas av en ängel. Vid tiden kände sig Stockhausen själv hårt kritiserad för sina tidigare verk, och därför kände han en slags samhörighet med dessa ungdomar.

Stockhausen skriver själv om stycket: "Den elektroniska kompositionen Gesang der Jünglinge utgår från tanken att sammanföra både sjungna och elektroniskt bearbetade toner i ett enda ljud: deras hastighet, längd, ljudstyrka, mjukhet, densitet och komplexitet, bredd och smalhet i tonintervaller och skillnader i klang kunde alla göras hörbara precis som jag föreställde mig dem, oberoende av de fysiska begränsningarna hos någon sångare. De elektroniska ljud som måste komponeras var därför mycket mer brokiga än dittills, eftersom den akustiska strukturen för sjungna ord förmodligen är mer komplex än någon annan – innehållandes ett stort antal vokaler och konsonanter – så att en sammansmältning av alla klanger som används i en enda familj av ljud bara blir påtaglig när sjungna ljud kan verkas vara elektroniska, och när elektroniska ljud verkas vara sjungna. Vid vissa punkter i kompositionen blir de sjungna ljuden begripliga ord, andra gånger förblir de rena ljud, och mellan dessa ytterligheter finns det olika grader av verbal förståelse. Enstaka stavelser och ord är hämtade från Daniels bok, kapitel 3. Så varhelst musikens hörbara signaler för tillfället blir mänskligt tal, är det alltid till pris av Gud.

Detta är ett nytt sätt att uppleva musikaliskt tal, men ett annat inslag i kompositionen är lika viktigt: här formades för första gången ljudets riktning och rörelse i rummet av kompositören och gjordes tillgänglig som en ny dimension i musikupplevelsen. Gesang der Jünglinge är komponerad så att fyra högtalare ska distribueras på ett sådant sätt att de omger lyssnaren i rummet. Ljud kan komma från vilken sida som helst, från valfritt antal högtalare samtidigt, kan röra sig medurs eller moturs, rumslig fördelning av ljud och ljudgrupper är av betydelse i detta arbete."

Sinus- och fyrkantsvågsgenerator av märket Heath